

Arkitektur Ns tema ”Framtiden ligger bak oss” setter i gang både nye og gamle tanker hos leserne. Vi slipper til Helge Hjertholm, som kontaktet redaksjonen med en oppsummering av sin faglige erfaring.

## En arkitekts drøm og arbeidsgrunnlag

### HELGE HJERTHOLM

Helge Hjertholm er professor emeritus i kommunikasjon ved Misjonshøgskolen i Stavanger. Han har forsket på kultur og kommunikasjon på Madagaska

Da jeg var 50 år hadde jeg en drøm som gjorde det klart for meg hva jeg som arkitekt til da hadde arbeidet med, og som jeg videre fremover ville ha som mitt arbeidsgrunnlag. Jeg hadde en god samtale med en komponist med gjensidig forståelse av paralleller i vårt arbeidsområde. Jeg kjente et dypt ønske – en lengsel – etter en arbeidsgiver som kunne ha samme forståelse av hva jeg arbeidet med, og drømmen sluttet med et fortvilet utsagn: *Enda er det ingen som har bedt meg om å tegne et H.U.S.* Jeg stavet bokstav for bokstav ordet H.U.S. og halvt i drømme, og gradvis over i bevisst tilstand, ble jeg klar over bokstavenes betydning: H.U.S. = Human Universell Struktur. Hvert av disse ordene inneholder en rekke faktorer som jeg da, og siden, har utdypet til noe som jeg har som mitt arbeidsgrunnlag.

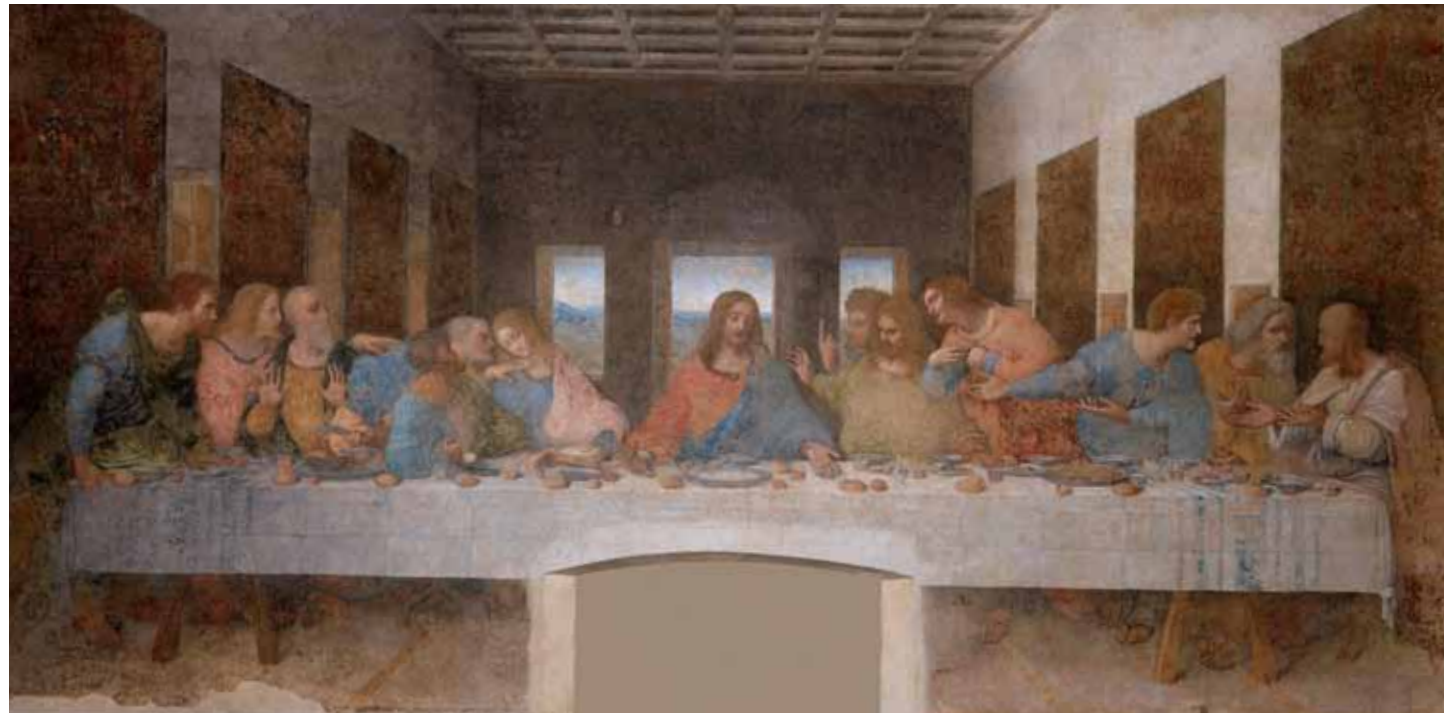
Helge Hjertholm

Arkitektur N's theme for 2011, "The future is behind us", has spurred both new and old thoughts in our readers. Here, the reaction from architect Helge Hjertholm is presented as a summary of his professional experience.

Hjertholm's concerns for architecture can be summarised in three main terms: Humane, Universal, Structures – spelling HUS, the Norwegian for house. he then goes on to explain each of the terms, and illustrates them with his own projects as well as historical references.

<b>H – HUMAN</b>	MENNESKETS VELVÆRE GJENNOM SANSER OG PERSEPSJON	LIVSUTFOLDELSE		Stimulerende rammer omkring menneskelig livsutfoldelse i bolig, sosiale arenaer, barnehage, skole, kirke, arbeid, fritid m.m.
		SYN	ROMFØLELSE	Høyt/lavt, åpent/lukket, skjermet/intimt
			FARGE	Varme/kjølige i kombinasjoner Lysets farge varierer i løpet av dagen og året. Sollysets rødlig, sterkt. Himmellyset blålig, svakt.
			LYS/MØRKE	Viktig med balanse mellom varmt og kjølig lys for at alle farger skal komme til sin rett. Gråskala
		HØRSEL	AKUSTIKK	Viktig i alle rom inne og ute. Tilpasses funksjon, styres av romform, volum og materialer. Skjerming av støykilder inne og ute.
		LUKT	MATERIALER	Velluktende, ikke-emitterende materialer
			REN LUFT	Ute og inne, naturlig ventilasjon, godt inn klima
		FØLELSE	OVERFLATER	Varme/kalde, harde/myke, grove/fine teksturer, resirkulerbare materialer
			VARME/KULDE	God og naturlig temperaturregulering
			BEVEGELSE	Lett å ferdes, også for bevegelseshemmede, funksjonsflyt for aktiviteter, varer og tjenester. Forflytning, ikke forurensende trafikk, offentlig kommunikasjon
ESTETIKK	PROPORSJONER	Menneskelig målestokk, Modulor		
<b>U – UNIVERSELL</b>	JORDEN SOM EN DEL AV UNIVERSET BIOSFÆREN RESSURSER	SOLEN	LIVGIVENDE ENERGI	Fornybar energi: Direkte solvarme, soloppvarmet vann i slanger, indirekte via vann, vind, bølger, solcellepanel, forbrenning (pellets). Unngå fossilt brensel
		JORDEN	KLIMA	God isolasjon mot ytre klimapåkjenninger
			BIOSFÆREN	Livsgrunnlaget for all vekst. Unngå luftforurensning. Redusere CO <sub>2</sub> i atmosfæren. Unngå tilførsel av ikke nedbrytbare stoffer i naturen
			JORDENS OVERFLATE	Geologi, landskap, vegetasjon. Arkitektens tilpasning til landskapet/byen, ressursmessig og visuelt. Bruke stedsegne materialer som kan gjenvinnes/nedbrytes
		ØKOLOGI	Forstå det gjensidige avhengighetsforhold mellom planter/dyr/mennesker, og de sosiale relasjoner	
GEOMETRI	PRIMÆR-FORMENE I NATUREN	Som ordnende hjelpemiddel i formgivningen, f.eks.: Linje/flate/kube/pyramide/mangekanter/krystaller mm., kurve/sirkel/kule/sylinder/kjegle mm.		
<b>S – STRUKTUR</b>	NATUREN SOM INSPIRASJON TIL KONSTRUKSJON	KONSTRUKSJON	FORM OG MATERIALE	Bestemmer konstruksjonens styrke
			LÆRE AV NATUREN	Konstruksjoner som følger kreftenes forløp gir maksimal styrke med minimal materialbruk. Søyler/bjelke/bue/ribbe/rør/enkelt- og dobbeltkrumme flater
		SYNLIGGJØRING	Synliggjøring av kreftenes forløp forklarer og beriker arkitekturen. Synlige konstruksjoner forklarer byggets oppbygging og gir trygghet	
		BYGGEMETODER	ELEMENT-BYGGING	Gir billigere og bedre produkt: Større presisjon, mindre materialsvinn, kort montasjetid reduserer klimabelastning av materialer, bedre arbeidssituasjon, ryddig byggeplass
KONKLUSJON:		Alle disse faktorene er medvirkende til å gi en helhetlig, bærekraftig og rik arkitektur, <b>HUS</b> som er <b>Humane, Universelle Strukturer</b> .		

H – HUMAN



**HUMAN Øverst:** Leonardo da Vinci: "Nattverden". Beskriver det sosiale fellesskap. **Øver:** Bønes kirke, nattverdbordet er dekket som til den første nattverd.  
**HUMANE Top:** Leonardo da Vinci: "The Last Supper". A social communion. **Above:** Bønes Church, the altar table set as for the first communion.

H – HUMAN



**HUMAN Øverst:** Eget sommerhus, ute en lekrok som skjærer privatlivet. **Øver:** Minihus, vegger og møbler av prefabrikkerte rammer i moduler.  
**HUMANE Top:** Own summer house, with a sheltered private corner. **Above:** Mini-house, with walls and furniture of prefabricated modular frames.

## U – UNIVERSELL



**UNIVERSELL.** Øverst: Fyllingsdalen kirke, sollyset beveger seg rundt i kirken fordi jorden kretser rundt solen. Over: Søreide kirke, lysmesse, feiring av lyset.  
**UNIVERSAL.** Top: Fyllingsdalen Church, the sunlight moves around the church as the earth moves around the sun. Above: Søreide Church, a celebration of light.

## S – STRUKTUR



**STRUKTUR.** Øverst: Det greske tempel, søyler og dragere, først i tre, siden i sten. Over: Søreide kirke, søyler og dragere i limtre, synlig i den ferdige kirken.  
**STRUCTURE.** Top: The Greek temple, with columns and beams. Above: Søreide Church, timber columns and beams that will be exposed in the completed church.

S – STRUKTUR



**STRUKTUR. Øverst:** Fyllingsdalen kirke. **Over:** Søreide kirke. Begge kirker har samme planprinsipp, men forskjellig form, tilpasset landskapet de ligger i.

**STRUCTURE. Top:** Fyllingsdalen Church. **Above:** Søreide Church. Both churches are based on the same plan, but the form is adjusted to suit the landscape.